

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 201/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R., T., zastúpenej advokátskou kanceláriou M. s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát JUDr. V. K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Komárno sp. zn. 8 C/159/2006 z 31. mája 2012 a Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Co/217/2012 z 31. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2013 ústavnému súdu doručená sťažnosť R. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala

porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 C/159/2006 z 31. mája 2012 a Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co/217/2012 z 31. októbra 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa domáhala od žalovaného L. (ďalej len „žalovaný“) vydania nehnuteľností podľa zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z. z.“).

Okresný súd uznesením z 31. mája 2012 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľke trovy konania v sume 1 609,51 €. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie a následne krajský súd napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka nesúhlasí s rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu o trovách konania, domnieva sa, že sú arbitrárne, pričom vyslovuje svoj právny názor, že „*pri výpočte odmeny za úkon právnej služby*“ nemali všeobecné súdy vychádzať z neurčitej hodnoty predmetu konania, ale zo sumy 1 185 589,80 €, t. j. vyčíslenej ceny nehnuteľností, ktorá bola stanovená „*investičnou a realitnou spoločnosťou M., s. r. o... prípadne všeobecne záväžného nariadenia obce P. č. 5/2010 o dani z nehnuteľnosti za kalendárny rok 2011*“.

Sťažovateľka poukazuje na to, že „*pokiaľ by odvolací súd v rámci rozhodovania o trovách konania, predmetom ktorého bolo vydanie a navrátenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, presnejšie k lesným pozemkom, rozhodol v súlade s ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pričom by vychádzal z hodnoty veci v zmysle ust. § 10 ods. 1 v spojení s ust. § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ktorú by určil prostredníctvom znaleckého posudku, učinil by spôsobom predvídaným zákonom.*“.

Podstata jej námietok „spočíva v rovine podústavného a podzákonného práva“ a sťažovateľka „nesúhlasí s výškou priznaných trov konania a domnieva sa, že odvolací súd mal správne aplikovať iné ustanovenie vyhlášky č. 655/2004 Z. z., a to ust. § 10 ods. 1 v spojení s ust. § 10 ods. 2...“, a hoci ako úspešnej účastníčke súdneho konania jej trovy konania boli priznané v súlade s § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pri ich určení však okresný súd, ako aj krajský súd vychádzali z toho, že predmet konania nemožno oceniť peniazmi. Sťažovateľka naopak tvrdí, že „na základe rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu... nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré sú oceníteľné. Vzhľadom na vyššie uvedené sa hodnota nehnuteľností mala zobrať ako základ pre výpočet trov súdneho konania.“.

Podľa sťažovateľky okresný súd aj krajský súd „nesprávne došli k záveru priznať žalobcovi náhradu trov konania iba v rozsahu jednej trinástiny výpočtového základu v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov“.

Po podrobnej právnej argumentácii sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Ústavný súd... určuje, že uznesením Okresného súdu Komárno zo dňa 31. 05. 2012, č. k.: 8 C/159/2006-935 a uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 31. 10. 2012, č. k.: 25 Co/217/2012-971, boli porušené základné ľudské práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej Republiky, podľa článku 1 Protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru... a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd... uznesenie Okresného súdu Komárno zo dňa 31. 05. 2012, č. k.: 8 C/159/2006-935 zrušuje v rozsahu nepriznanej náhrady trov konania a uznesenie Krajského súdu v Nitre, zo dňa 31. 10. 2012, č. k.: 25 Co/217/2012-971, zrušuje v rozsahu nepriznanej náhrady trov konania a vec vracia Okresnému súdu Komárno na nové konanie.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti

inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd na základe toho konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu, pretože ho preskúmal na základe odvolania sťažovateľky podľa § 201 a nasl. OSP krajský súd.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu je z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie napadnutého uznesenia krajského súdu (obdobne napr. m. m. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je

zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej, pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Podľa tejto judikatúry (k čl. 6 ods. 1 dohovoru) súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa záverov ESLP možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku

z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Základom argumentácie sťažovateľky je jej nesúhlas s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu (a tiež okresného súdu ako súdu prvého stupňa), ktorý jej nepriznal trovy konania podľa jej predstáv a v požadovanej sume.

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v napadnutom uznesení v spojení s uznesením okresného súdu primeraným spôsobom odôvodnil, prečo námietku sťažovateľky spochybňujúcu správnosť určenia základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby považoval za nedôvodnú, keď uviedol: *„Predmetom tohto konania bola totiž žaloba, ktorou sa žalobca podľa zák. č. 161/2005 Z. z. domáhal navrátenie vlastníctva k sporom dotknutým nehnuteľnostiam. Zmyslom tohto zákona bolo aspoň čiastočne zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd spáchaných na majetku cirkvi a náboženských spoločností a poskytnúť im rovnakú ochranu vlastníctva ako tak učinili ostatné reštitučné zákony fyzickým osobám a aspoň čiastočne iní kompenzovať spôsobenú ujmu. Tým bola daná i špeciálna povaha tohto zákona, a preto nároky na základe neho uplatňované v súdnom konaní nemožno stotožňovať s typickými žalobami, týkajúcich sa nehnuteľností, kde by sa tarifná odmena advokáta za zastupovanie určovala z tarifnej hodnoty veci podľa § 10 ods. 1 citovanej vyhlášky. V tomto smere preto úvahy žalobcu, že pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby je potrebné vychádzať zo znaleckého posudku, resp. zák. č. 528/2004 Z. z., prípadne všeobecne záväzného nariadenia obce P. č. 5/2010 o dani z nehnuteľností na kalendárny rok 2011 sú nenáležité.“*

Aj keď sťažovateľka má na vec iný právny názor, rozhodnutie krajského súdu je logické, zrozumiteľné a nemá znaky svojvôle, t. j. arbitrárnosti, preto je aj ústavne udržateľné. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor tohto súdu svojím vlastným.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ani práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako celok odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2013